

ABSTRACT
Europe Policy for Competitiveness: A Knowledge Base
Economic Union
Karunlak Phahonyothin

Realizing the world in the 21st century will be the age of rapid change, whereby “competitive advantage” is as important as or even more important than “comparative advantage in the past centuries. The European Union has followed Lisbon strategies since 2000 in order to strengthen her potential and competitiveness for fearing that the E.U. may fall behind her powerful trading partners like the US and Japan without new innovation from research and development. Even in the worst scenarios possible, those Asian fast-track developing economies like China, India and the Nics are catching up. Hence, the European Union has put tougher effort and investment in Europe Future namely European policies for a dynamic knowledge-based economy. The EU is now becoming E-Europe.

**นโยบายยุโรปเพื่อความสามารถในการแข่งขัน:
สหภาพเศรษฐกิจบนฐานแห่งความรู้**

การุณย์ลักษณ์ พหลโยธิน¹

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและกำลังดำเนินอยู่ในอัตราที่รวดเร็วในยุโรปในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมาจนขณะนี้ นับเป็นสิ่งที่เหนือความคาดหมายว่าจะเป็นไปได้จริงเมื่อเวลา 20 ปีก่อนหน้านี้ ไม่ว่าจะเป็นการเกิดของเงินตราสกุลใหม่ของโลก ซึ่งเป็นเงินสกุลที่มีเสถียรภาพได้แก่ เงินยูโร หรือการที่กลุ่มรัฐจำนวนหนึ่งของยุโรปยินยอมสละอำนาจอธิปไตยบางส่วนโดยสมัครใจเพื่อร่วมกันจัดการบริหารระบบเศรษฐกิจการเงิน การคลังและการค้า โดยองค์การกลางที่เรียกว่า สหภาพยุโรป (European Union) เรียกได้ว่าเป็นปรากฏการณ์พิเศษเป็นเอกลักษณ์เดียวของโลกที่กำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ศตวรรษที่ 21

ยิ่งกว่านั้น การเติบโตขยายตัวของสหภาพยุโรปที่ยังคงดำเนินอยู่ทั้งในส่วนที่เรียกว่า ทางกว้าง ได้แก่ การขยายสมาชิกภาพ และในส่วนที่เรียกว่า ทางลึก อาทิ การปรับโครงสร้าง การร่างรัฐธรรมนูญสหภาพ กติกา กฎหมาย นโยบายต่าง ๆ ตลอดจนการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินการของสหภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุประสิทธิผลอย่างยั่งยืน โดยไม่หยุดยั้ง ล้วนเป็นสิ่งที่น่าสนใจ น่าศึกษาติดตามทั้งสิ้น ในบทความต่อไปนี้ จึงเป็นการสำรวจ การให้ความสำคัญของสหภาพยุโรปต่อการเสริมสร้างพื้นฐานของนโยบายเพื่อสร้างสหภาพเศรษฐกิจบนฐานแห่งความรู้ (knowledge based economy) โดยพิจารณาใน

¹ รองศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บางประเด็นที่โดดเด่นสำคัญ เช่น การศึกษา การวิจัย การสร้างนวัตกรรมใหม่ การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจเป้าหมายและยุทธศาสตร์แห่งการพัฒนาสหภาพยุโรปที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง เพื่อเผชิญกับการท้าทายจากระเบียบโลกใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ และยังนับเป็นการปรับจัดกระบวนการทัศน์สร้างวิสัยทัศน์ยุโรป ให้สามารถตอบสนองของเปลี่ยนแปลงแห่งเทคโนโลยีและประเด็นปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาดั้งเดิมของยุโรปที่มีมาอยู่ก่อนแล้วก่อนการตัดสินใจบูรณาการเป็นสหภาพ

การวางนโยบายเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจบนฐานแห่งความรู้ให้สหภาพยุโรปนั้น เป็นการสนองตอบต่อความเปลี่ยนแปลงในบริบทเศรษฐกิจภายในปัจจุบัน นั่นคือ ความรู้ ผลงานการวิจัย และนวัตกรรมอันจะเป็นแหล่งที่มาหลักของความมั่งคั่ง ความแตกต่างระหว่างชาติ บริษัท และปัจเจกชน ทั้งขณะปัจจุบันและในอนาคต ยุโรปรู้สึกถึงความเหลื่อมล้ำ ถดถอยของตน เมื่อเปรียบเทียบกับชาติที่พัฒนาแล้วด้วยกัน ดังเช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และยังมีเหล่าชาติที่กำลังก้าวขยับการพัฒนาตามมาอย่างใกล้ชิด อาทิ ชาติอุตสาหกรรมใหม่ หรือนิกส์ในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยกย่องให้ญี่ปุ่นที่ขึ้นจากการหลั่งไหลอย่างจีน และแม้แต่อินเดีย ด้วยความตระหนักในสถานการณ์ความเป็นจริง ของเศรษฐกิจการเมืองโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ดังกล่าว สหภาพยุโรปจึงกังวลถึงศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับคู่ค้าสำคัญของสหภาพยุโรป อันเป็นที่มาของคำประกาศลิสบอน 2000 ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังการประชุมสุดยอดลิสบอนเมื่อวันที่ 23-24 มีนาคม ค.ศ.2000 โดยคณะมนตรีแห่งยุโรป (European Council) ที่ได้วางกรอบและเป้าหมายแห่งนโยบาย/ยุทธศาสตร์ในทศวรรษหน้าไว้ เพื่อให้สหภาพยุโรปเป็น “สหภาพเศรษฐกิจที่สามารถแข่งขันได้ดีที่สุด และมีฐานแห่งความรู้อัน

นโยบายยุโรปเพื่อความสามารถในการแข่งขัน:

สหภาพเศรษฐกิจบนฐานแห่งความรู้

เป็นพลวัตสามารถจัดการบริหาร เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ด้วยการเริ่มสร้างงานใหม่ ๆ ที่ดีขึ้น เสริมสังคมให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงยิ่งขึ้น” เพื่อบรรลุเป้าหมายข้างต้นดังกล่าว สหภาพต้องการยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่มุ่งสู่: (European commusion 2000-A)

1. การเตรียมการเปลี่ยนผ่านสู่สหภาพเศรษฐกิจสังคมที่มีฐานแห่งความรู้ ได้แก่ นโยบายเพื่อการสร้างสังคมที่มีฐานแห่งความรู้ ได้แก่ นโยบายเพื่อการสร้างสังคมข้อมูลข่าวสาร การวิจัยและพัฒนา พร้อม ๆ กับการเร่งกระบวนการปฏิรูปโครงสร้าง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างสรรค์นวัตกรรม และการบรรลุความสมบูรณ์ของตลาดภายใน
2. การสร้างรูปแบบสังคมยุโรปใหม่ ด้วยการลงทุนในประชากร เพื่อต่อสู้กับความแปลกแยกจากสังคม
3. การสร้างเศรษฐกิจที่สมบูรณ์และยั่งยืน เชื้อต่อการเติบโตมั่งคั่ง โดยผสมผสานกับเศรษฐกิจมหภาคที่เหมาะสม

ด้วยปณิธานและความกล้าหาญริเริ่ม ยุทธศาสตร์สิบสองปี มิใช่เพียงจะมุ่งสู่ความสามารถแข่งขันสูงสุด เท่านั้น แต่ต้องการบรรลุถึงความสมดุลที่จะแข่งขันอย่างแข็งแกร่งจากร่วมกันกับความสามารถด้านอื่นด้วย ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม ตลอดจนแนวทางการเมือง โดยการที่สหภาพยุโรปได้วางรากฐานนโยบายหลักสำคัญ 11 ประการด้วยกัน ได้แก่ : (Rodrigues, 2003 pp.16-18)

1. การมีนโยบายสร้างสังคมข้อมูลข่าวสาร/หรือสังคม สารสนเทศ เพื่อส่งเสริมสภาพมาตรฐานความเป็นอยู่ของพลเมืองยุโรปให้ดีขึ้น

อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นด้านการศึกษา² การบริการสาธารณะ พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ การบริหารจัดการทางการเมือง และสุขภาพอนามัย การปลูกฝังและขยายเครือข่ายข่าวสารในบริษัทโดยอิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์เครื่องมือ การบริหารความรู้ เน้นความทะเยอทะยานที่จะทำให้เครือข่ายโทรคมนาคมอันก้าวหน้า การให้เสรีแก่การใช้อินเทอร์เน็ต พุดง่ายๆ คือ การสร้างสารพัดแห่งองค์ความรู้อันจะเพิ่มมูลค่าแก่รากฐานวัฒนธรรมความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของชาวยุโรปยิ่งขึ้น

2. การมีนโยบายวิจัยและพัฒนาที่บูรณาการต่อเนื่องและก้าวหน้า ทั้งที่เป็นโครงการชุมชนและระดับชาติ ซึ่งจำเป็นต้องมีการโน้มนำผสมผสานโครงข่ายโครงการหรือสถาบันวิจัยของยุโรป ให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป็นเลิศ โดยจัดลำดับความสำคัญอันดับแรก ๆ ไว้ที่สิทธิบัตรแห่งชุมชน และแหล่งทรัพยากรเพื่อสภาพการจัดการใหม่ๆ อาทิ ธุรกิจ SMEs
3. การนํานโยบายประกอบการวิสาหกิจที่ก้าวไปนอกเหนือวิสาหกิจชุมชน โดยผสมผสานกับนโยบายระดับชาติอันจะสร้างเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับการประกอบการสมัยใหม่ ได้แก่ การบริหารงานอย่างง่าย การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการฝึกฝนผู้จัดการ
4. การปฏิรูปเศรษฐกิจที่วางเป้าหมายในการสร้างความเติบโตและเพิ่มศักยภาพนวัตกรรม ปรับปรุงตลาดการเงินให้สนับสนุนการลงทุน

² ตัวอย่าง เช่น โครงการ Socrates ซึ่งเป็นโครงการสนับสนุนและให้ทุนการศึกษา

นโยบายยุโรปเพื่อความสามารถในการแข่งขัน:

สหภาพเศรษฐกิจบนฐานแห่งความรู้

ใหม่ ๆ และทำให้ตลาดภายในยุโรปสมบูรณ์ด้วยการปรับเสรีภาค
พื้นฐาน ในเวลาเดียวกับการตอบสนองต่อการบริการสาธารณะซึ่ง
เป็นรากฐานเดิมของรูปแบบเศรษฐกิจยุโรป

5. นโยบายเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งพร้อม ๆ กับการดำรงเสถียรภาพทาง
เศรษฐกิจ ก็กระตุ้นความเติบโต การจ้างงาน การปรับเปลี่ยนโครง
สร้าง ใช้งบประมาณและนโยบายภาษีเพื่ออุปถัมภ์การศึกษา อบรม
วิจัยและสร้างนวัตกรรม
6. ปรับปรุงตัวแบบสังคมยุโรปที่ตั้งอยู่บนสามพลังขับเคลื่อน ได้แก่
การลงทุนในมนุษย์/ประชาชนให้มาก กระตุ้นนโยบายสังคม สร้าง
ความเข้มแข็งในกิจกรรมการกระทำเพื่อต่อต้านการแปลกแยกจาก
สังคมไม่ว่าจะเป็นแบบเก่าหรือใหม่
7. จัดลำดับความสำคัญใหม่ในนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ การ
ทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางศึกษาเปิดในการสนับสนุนแก่ประชาชน
ทุกคนทุกกลุ่มให้ได้ใช้อินเตอร์เน็ตและมัลติมีเดีย โดยเฉพาะยุโรป
ควรจะยอมรับกรอบทักษะใหม่และสร้างประกาศนียบัตรยุโรปเพื่อ
ขจัดความไม่รู้จักใช้คอมพิวเตอร์ให้หมดไป
8. มีนโยบายการจ้างงานที่คล่องตัวจับไวมากขึ้น เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของการ
ฝึกอบรมตลอดชีพ เพื่อขยายด้านบริการ ซึ่งเป็นการสร้างงานใหม่ ๆ
นอกจากนั้นยังเป็นการปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานความเป็นอยู่ ส่ง
เสริมโอกาสความเสมอภาคสำหรับหญิงและชาย การเพิ่มอัตราการ
จ้างงานของยุโรปเป็นเป้าหมายหลักเพื่อการลดอัตราการว่างงาน

พร้อม ๆ กับการสร้างความแข็งแกร่งของระบบป้องกันสังคม(ระบบประกันสังคม/ระบบสวัสดิการ : ผู้เขียน) ให้ยั่งยืนด้วย

9. การสร้างกระบวนการความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกเพื่อให้ระบบป้องกันสังคมทันสมัย ด้วยการปฏิรูปที่ตอบสนองต่อปัญหาที่มีอยู่ร่วมกัน อาทิ การปรับระบบบำนาญให้สอดคล้องกับประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้น
10. แผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การศึกษา สุขอนามัย เคนะสถาน ที่อยู่อาศัย และความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสถานการณ์เฉพาะของแต่ละสังคม/รัฐสมาชิก
11. ปรับปรุงการเจรจาร่วมกันเพื่อจัดการกับความเปลี่ยนแปลงและจัดตั้งหุ้นส่วนประชาสังคมต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งการส่งเสริม การปฏิบัติที่ดีที่สุดของบริษัท ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

จะเห็นได้ว่า การวางนโยบายหลักดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นจากการตื่นตัวตระหนักถึงจุดอ่อนของสหภาพยุโรป เมื่อเปรียบเทียบกับโลกภายนอกที่เป็นคู่ค้าคู่แข่งของชาวยุโรป และสำนึกถึงความต้องการเบื้องต้นที่มาของการบูรณาการยุโรป ได้แก่ความเข้มแข็ง มั่นคง มั่นคง และยั่งยืน ของชุมชนสหภาพยุโรป เพราะเมื่อพิจารณาถึงตัวชี้วัดประสิทธิภาพและความทันสมัยในการประกอบการบริหารจัดการพื้นฐานสมัยใหม่จะพบความเสียเปรียบในการแข่งขันของสหภาพยุโรปหลายประการด้วยกัน เป็นต้นว่า สหภาพยุโรปยังมีอัตราการจดทะเบียนสิทธิบัตรน้อยกว่าสหรัฐและญี่ปุ่น ในขณะที่ดูจากสถิติอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและจัดการบริหารยุคใหม่ในปี ค.ศ.2000 อัตราการใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนยุโรปมี

นโยบายยุโรปเพื่อความสามารถในการแข่งขัน:
สหภาพเศรษฐกิจบนฐานแห่งความรู้

เพียง 4 %ต่อนักเรียน 100 คน โดยเฉลี่ย การใช้อินเทอร์เน็ตในบ้านมีเพียง 28% เท่านั้น ขณะที่ชาวสหรัฐใช้ถึง 48 % ส่วนชาวญี่ปุ่นใช้ถึง 35% โดยเฉลี่ยเช่นกัน

ถ้าจะเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดทางนวัตกรรมระหว่างสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ในช่วงปี ค.ศ.2001 จะเห็นความแตกต่างของความสามารถในการแข่งขันกันอย่างเห็นได้ชัด จากตารางข้างล่างนี้

อันดับ	ตัวชี้วัด	สหภาพยุโรป (อัตราเฉลี่ย)	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น
1	ประชากรต่อการศึกษา(tertiary education)	21.2%	34.9%	30.4%
2	การวิจัยสาธารณะ/GDP	0.66%	0.56%	0.70%
3	การวิจัยธุรกิจ/GDP	1.19%	1.98%	2.18%
4	ไฮเทคสิทธิบัตรEPO/ประชากร	17.9%	29.5%	27.4%
5	ไฮเทคสิทธิบัตร USPTO/ประชากร	11.1%	84.3%	80.2%
6	การใช้อินเทอร์เน็ตในบ้าน	28.0%	47.0%	28%
7	การผลิตสินค้ามูลค่าเพิ่มไฮเทค	8.2%	25.8%	13.0%

ที่มา : เลือกแสดงเฉพาะรายการที่เปรียบเทียบครบถ้วนบางรายการจาก European Commission 2001 Innovation Scorebord 14/4,14.09.2001 ใน Rodrigues, p.8

ในขณะที่ สถิติการวิจัยในสหภาพมีเพียง 18% ของ GDP สหรัฐ 2.7% ของGDP และญี่ปุ่นอยู่ที่ 3.1% ของ GDP ภาคธุรกิจสนับสนุนวิจัยใน EU เพียง 1.4% ในสหรัฐมี 2.1% และญี่ปุ่น 2.5% การจดทะเบียนสิทธิบัตรในอัตราส่วน ต่อประชากร 1 ล้านคน สหภาพยุโรปมีเพียง73/ล้านคน สหรัฐ 312/ล้านคน ญี่ปุ่น 248/ล้านคน ในด้านการจ้างนักวิจัย ในสหภาพยุโรปจะมีเพียง 5.28/1000 คน ใน

วารสารยุโรปศึกษา

สหรัฐ 8.08/1000 คน และญี่ปุ่น 9.26/1000 คน และที่น่าสนใจคือ นักศึกษาในระดับปริญญาที่เป็นชาวยุโรปศึกษาต่อในสหรัฐมีจำนวนมากกว่านักศึกษาอเมริกันที่ไปศึกษาในยุโรปถึงสองเท่าตัว และมีจำนวนถึง 50% ของชาวยุโรปที่สำเร็จการศึกษาจากสหรัฐอเมริกาขอพำนักอยู่ต่อในสหรัฐฯ โดยสรุปตัวชี้วัดในด้าน “การลงทุนในความรู้” (Knowledge investment) ที่ครอบคลุมการวิจัย การศึกษา การฝึกอบรม และซอฟต์แวร์ แสดงถึงช่องว่างระหว่างสหภาพยุโรป สหรัฐ และญี่ปุ่น คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อ GDP ตามลำดับดังนี้ 7.7% 9% และ 6.9% ในปี ค.ศ.1999

คณะมนตรีสหประชาชาติได้กำหนดแผนปฏิบัติการ เพื่อสร้างสังคมข้อมูลข่าวสาร เรียกว่า อี-ยุโรป โดยกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับแต่ละสมาชิกที่มีความต้องการและแนวโน้มทางต่างกัน หากแต่จะต้องร่วมมือกัน เป็นครั้งแรก ของการนำเอาการใช้อินเทอร์เน็ตมากำหนดขั้นตอนใหม่ ในการพัฒนาสังคมข้อมูลข่าวสาร สาระสำคัญของวัตถุประสงค์ แผนปฏิบัติการ 2002 ได้แก่

1. การมีอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและปลอดภัย มั่นคงในการเข้าสู่ระบบ ที่รวดเร็วสำหรับนักวิจัยและนักศึกษาโดยเครื่องมือ ที่มั่นคงและบัตรอัจฉริยะ
2. การลงทุนในประชาชนและทักษะ เพื่อให้เยาวชนยุโรปเข้าสู่ยุคดิจิทัล สามารถทำงานในระบบเศรษฐกิจที่มีความรู้เป็นพื้นฐาน สามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมธุรกรรมทุกชนิดในระบบดังกล่าวได้
3. กระตุ้นการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อเร่งรัด อี-พาณิชย์ให้เร็วขึ้น ให้มีรัฐบาลบริการตามสายให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณะได้ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะระบบสุขภาพตามสายโดยให้มีสาระความรู้

นโยบายยุโรปเพื่อความสามารถในการแข่งขัน:
สหภาพเศรษฐกิจบนฐานแห่งความรู้

เกี่ยวกับยุโรปในยุคดิจิทัล สำหรับเครือข่ายโลกได้รับทราบและ
เรียนรู้ ตลอดจนมีระบบขนส่งอัจฉริยะ (European Commission
2000)

วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการดังกล่าวเป็นความพยายาม ในส่วน
สำคัญ สำหรับความจำเป็นในการมุ่งสู่การบูรณาการและเปิดเสรีตลาดโ
คมណาคม ให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้น เพื่อการสื่อสารเคลื่อนที่และเครือข่ายที่
สามารถติดต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแต่ราคาถูกลง ซึ่งจะก่อประโยชน์สำหรับภูมิ
ภาคที่พัฒนาน้อยกว่าภูมิภาคอื่นในยุโรปให้เจริญขึ้นอีกด้วย ส่งเสริมการเชื่อมโยง
เครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ทางโทรคมนาคม หรือทางไกลสำหรับการศึกษา สถาบัน
วิจัย มหาวิทยาลัย ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์ ทวียุโรป รวมทั้งการสร้างเชื่อมั่น
สำหรับผู้ใช้และผู้ประกอบการในระบบที่มั่นคงและปลอดภัยของเครือข่าย
อินเทอร์เน็ต การป้องกันอาชญากรรม ไซเบอร์ โดยเสริมสร้างสนับสนุนความร่วม
มือระหว่างประเทศ การส่งเสริมการเพิ่มความรู้และทักษะให้เยาวชนยุคดิจิทัล
โดยสนับสนุนครูอาจารย์ให้ใช้เครื่องมือสื่อการเรียนการสอน อาทิ การเรียนรู้ทาง
ไกลโดยอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งบริการ วัสดุ ครุภัณฑ์ การปรับธุรกิจให้ทันสมัย การเปิด
ช่องทางระหว่างอาชีพ ยิ่งกว่านั้น ยังเน้นการมีส่วนร่วมภาคสาธารณะเพื่อให้
ประชาชนทุกหมู่เหล่า รวมถึงผู้ด้อยโอกาสและความสามารถให้ได้รับประโยชน์
มาก รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ให้มากที่สุด โดยเฉพาะรัฐบาลตามสาย เพื่อข้อมูลสาร
สนเทศ การให้บริการสุขภาพอนามัยตามสายเพื่อการศึกษา ป้องกัน รักษาสุข
ภาพโดยให้ทั้งความรู้ การรักษาและข้อมูลต่าง ๆ อีกด้วย

ในภาคธุรกิจ แม้แต่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ก็ได้รับการ
ส่งเสริมให้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งเพื่อธุรกิจ

ระดับโลกโดยการสื่อสารพหุภาษาด้วยข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ยิ่งกว่านั้น ในประการสำคัญที่สุด คือ การสร้างระบบคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ อัจฉริยะ เพื่อความปลอดภัย สะดวก รวดเร็วไม่ว่า ทางบก เรือ อากาศ โดยการสร้างโครงการที่รู้จักกันในนามของโครงการกาลิเลโอ หรือระบบโทรคมนาคมสื่อสารผ่านดาวเทียมแห่งยุโรป นับเป็นความพยายามที่สำคัญยิ่ง ที่เห็นได้ชัดสำหรับการแข่งขันในโลกยุคศตวรรษที่ 21

แผนปฏิบัติการดังกล่าวข้างต้นส่งผลก้าวหน้าไปอีก 2 ปี ถัดมา กล่าวคือ ใน ค.ศ.2002 มีการใช้อินเตอร์เน็ตในบ้านเพิ่มเป็น 2 เท่า เกิดแผนโทรคมนาคมที่เป็นระบบ ราคาอินเตอร์เน็ตถูกลง โรงเรียน โรงงาน บริษัท เกือบทั้งยุโรปสามารถเชื่อมโยงกันได้ ยุโรปกลายเป็นกระดูกสันหลังเครือข่ายงานวิจัยที่มีความรวดเร็วที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง กฎหมายอี-พาณิชย์สามารถนำมาใช้ได้เป็นส่วนใหญ่ ภาครัฐให้บริการตามสาย มากขึ้น โครงการพื้นฐานของบัตรอัจฉริยะกำลังเกิดขึ้น ทั้งหมดเห็นได้จากตัวอย่างในกลางปี ค.ศ.2001 โรงเรียนในยุโรปเชื่อมโยงด้วยเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ถึง 80% การใช้อินเตอร์เน็ตในบ้านเพิ่มจาก 18% ปี ค.ศ.2000 เป็น 38% ในเดือนธันวาคม 2001 ภาคธุรกิจใช้เพิ่มถึง 90 % ธุรกิจใช้เว็บไซต์เพิ่มขึ้น 60 %คนทำงานทำผ่านอินเตอร์เน็ตเพิ่ม 15%บริการสุขภาพอีเมลติดต่อระหว่างแพทย์กับคนไข้เพิ่มจาก 12 % เป็น 34% เฉพาะในช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2001 เท่านั้น (Rodregues, pp. 44-47)

ยิ่งกว่านั้น ในปี 2005 สถิติการขอสิทธิบัตรหรือการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาของสหภาพยุโรปเพิ่มมากขึ้น เมื่อเทียบกับสหรัฐและญี่ปุ่น ประเทศสหภาพยุโรปมีการยื่นขอ IPR เป็นจำนวน ถึง 63,650 สหรัฐฯ 32,738 ญี่ปุ่น 21,461 จากทั้งหมด 128,679 (European Commission, 2006)

นโยบายยุโรปเพื่อความสามารถในการแข่งขัน:

สหภาพเศรษฐกิจพื้นฐานแห่งความรู้

ในด้านการเผยแพร่ข้อมูลนวัตกรรมใหม่ ๆ การถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นวารสารตีพิมพ์เป็นรูปเล่มได้เปลี่ยนมาเป็นการให้ผู้ใช้งานสามารถ download ได้ในรูปแบบ PDF format (European Commission, 2006)

ความเข้มแข็งของสหภาพยุโรปในการสร้างสหภาพเศรษฐกิจพื้นฐานแห่งความรู้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องหลังคำประกาศลิสบอน จากการประชุมเพื่อกำหนดงบประมาณของสหภาพเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2005 ซึ่งการตั้งงบประมาณใช้ที่ 862 พันล้านยูโร (1,036 พันล้านเหรียญสหรัฐ) ระหว่างปี ค.ศ.2007-13 (งบประมาณ สหภาพจะกำหนดเป็นงวดทุก ๆ 7 ปี) โดยแบ่งสัดส่วนดังนี้

การสมทบอุดหนุน CAP และชนบท	43.1%
Cohesion fund	35.7%
กิจการยุติธรรมและภายใน	1.2%
นโยบายภายนอก	5.8%
การบริหาร	5.8%
การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	8.4%

ที่มา : European council แสดงใน The Economist. Dec 24, 2005 p 69.

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะไม่เคยละทิ้งความพยายามและการให้ความสำคัญแก่การสร้างความสามารถในการแข่งขันดังกล่าว แต่ผู้นำและรัฐบาลสหภาพ ซึ่งก็ประกอบด้วยผู้นำรัฐสมาชิกทั้ง 25 ประเทศ ในปัจจุบันล้วนใช้วิจารณ์ญานอันรอบคอบร่วมกันพิจารณา หนทางปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ประธานาธิบดีฝรั่งเศส นายฌาร์ค ชีร์ค และนายฌอง คลอด จุงเกอร์ นายกรัฐมนตรีประเทศลักเซมเบิร์ก เป็นผู้นำคนสำคัญที่ให้การสนับสนุน

วารสารยุโรปศึกษา

ประมาณถึง 12 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อเป็นทุนวิจัยเทคโนโลยียุโรป โดยเงินจำนวนมากจะมาจากภาคเอกชน ขณะที่สหภาพจะขออนุมัติให้งบประมาณก้อนแรกจำนวน 2.4 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งจะมาจากงบประมาณและธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งยุโรป (EIB)

ในขณะที่ชาวยุโรปละวางความกังวลเมื่อปีกลายในเรื่องรัฐธรรมนูญยุโรปไว้ก่อน โดยมุ่งความสนใจไปที่งบประมาณของสหภาพใน 7 ปีต่อไปข้างหน้า ผู้นำที่ร่วมประชุมกัน ณ กรุงบรัสเซลส์ เมื่อต้นเดือนเมษายน 2006 นี้ เพื่อให้เห็นชอบในหลักการสร้างความสามารถในการแข่งขันของสหภาพ ก็ยังชะลอการตัดสินใจเรื่องการสร้างสถาบันเทคโนโลยีแห่งยุโรป (เพื่อแข่งกับ MIT ของสหรัฐฯ ซึ่งยังเป็นหนทางหนึ่งในการแข่งขันกับระบบเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว เช่น จีนและอินเดียอีกด้วย) เพื่อขยายนวัตกรรมการร่วมระหว่างนักวิจัยและอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพราะเพียงเพื่อต้องการเห็นรายละเอียดที่ชัดเจนก่อน ว่าการมีเครือข่ายวิจัยที่หลวมจะสามารถเชื่อมโยงความพยายามวิจัยที่กระจัดกระจายทั่วยุโรปดังที่คณะกรรมการบริหารยุโรปเสนอมาได้ดี และเหมาะสมเพียงใด

ด้วยความกังวลต่อความรู้สึกถดถอยในด้านการวิจัย และมาตรฐานวิชาการที่ถ่วงรั้งนวัตกรรมอันพึงประสงค์สำหรับระบบเศรษฐกิจยุโรปที่ต้องแข่งขันกับสหรัฐฯ และอำนาจเศรษฐกิจของประเทศเอเชีย สมาชิกสหภาพประสงค์จะเพิ่มการลงทุน อีก 3% จาก GDP ของแต่ละประเทศไปใช้ในการวิจัยและพัฒนาเพื่อทำให้ยุโรปใกล้เคียงเข้าไปกับสหรัฐฯ และญี่ปุ่นในความพยายาม เพิ่มจำนวนของธุรกิจใหม่ ๆ ซึ่งแต่เดิมสมาชิกสหภาพยุโรปดั้งเดิม 15 ประเทศให้งบประมาณเพียง 1.97% ของ GDP ในการวิจัย แม้ในปี ค.ศ. 2003 เป็นจำนวนที่น้อยกว่าสหรัฐฯ ซึ่งใช้เงินถึง 2.5 % ขณะที่ญี่ปุ่นใช้งบถึง 3.15% ในการวิจัย

นโยบายยุโรปเพื่อความสามารถในการแข่งขัน:
สหภาพเศรษฐกิจบนฐานแห่งความรู้

ความต้องการการปรับปรุงด้านวิชาการ แสดงให้เห็นได้จากรายงานของสหภาพยุโรป ซึ่งประกอบด้วย 25 สมาชิก ว่าสหภาพยุโรปได้รับรางวัลโนเบลเพียง 19% จากสถิติในระหว่างปี ค.ศ.1995-2004 เปรียบเทียบกับ 73% ระหว่าง ค.ศ.1901-1950 และที่ยิ่งน่าเป็นห่วงกว่านั้นสำหรับชาวสหภาพยุโรปก็คือ การจัดลำดับ ตำแหน่ง มหาวิทยาลัยโลก โดย London's Time Educational Supplement แสดงถึงสถาบันจากสหรัฐอยู่ใน 10 ลำดับแรกถึง 7 แห่งด้วยกันโดยมี MIT และ Harvard นำเหนือสุด (The Bangkok Post, April 11, 2006 p.L 2.)

ดังนั้น สหภาพยุโรปในฐานะเป็นระบบเศรษฐกิจหลักของโลกปัจจุบันจึงต้องสนับสนุนความสำคัญของนโยบายยุโรป เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจบนพื้นฐานแห่งความรู้ที่มีพลวัต มิฉะนั้นยุโรป ก็มีโอกาสรองความสามารถในการแข่งขัน หรือจะเรียกว่า ครอบครองความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติได้ไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจของอภิมหาอำนาจโลกเช่น สหรัฐอเมริกา หรือญี่ปุ่นและความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของระบบเศรษฐกิจใหม่ในเอเชีย เช่น จีน อินเดีย และประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Nics) ที่ล้วนแล้วแต่มีศักยภาพความสามารถในการแข่งขันทั้งสิ้นในโลกยุคดิจิทัลศตวรรษที่ 21 นี้

การมีนโยบายยุโรปเพื่อความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสร้างสหภาพเศรษฐกิจ บนฐานแห่งความรู้ จะเห็นได้อย่างชัดเจน ดังที่คณะกรรมการการยุโรป กำหนดวิสัยทัศน์ “การลงทุนในอนาคตของเรา” ซึ่งเป็นการแสดงทัศนะทางการคลังการเงินไว้ใน “ข้อเสนอสำหรับแผนการเงินงบประมาณระหว่าง ค.ศ.2001-2013 และมุ่งเน้นการเติบโตอย่างยั่งยืน และความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการแข่งขันของสหภาพ การสนับสนุน การเติบโตของเศรษฐกิจยุโรป การสร้างสรรคงานใหม่และงานที่ดีขึ้น เพื่อให้พลเมืองยุโรปได้

วารสารยุโรปศึกษา

บรรลุเสรีภาพ ความยุติธรรมและความมั่นคงในชีวิต ซึ่งเป็นแนวความคิดรากฐานแห่งพันธะความเป็นพลเมือง และการมีส่วนร่วมในบทบาทของสหภาพในโลก ทั้งนี้ โดยการมีแผนที่เป็นรูปธรรม เราจึงจะสามารถเชื่อมั่นในอนาคตของเรา (ชาวสหภาพยุโรป) ได้” (Europa.eu in/Comm - perspective index-en.htm)

หนังสืออ้างอิง

1. Bretherton Charlotte and John Vogler. 1999. **The European Union as a Global Actor**. London: Routledge.
2. Tsoukalis, Loukas. 2005. **What kind of Europe?** Great Britain Boston : Oxford University Pres.
3. Rodrigues, Maria Joao. 2003 **Europe Policies for A Knowledge Economy**. Cheltenham UK: Edward Elgar.
4. **The Economist**. December 24, 2005.
5. **The Bangkok Post** April 11, 2006.
6. Europa website.